

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Освітня програма	1957 Гагаузька мова і література
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Спеціальність	014 Середня освіта

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Назва ВСП ЗВО	не застосовується
ID освітньої програми в ЄДЕБО	1957
Назва ОП	Гагаузька мова і література
Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
Спеціальність	014 Середня освіта
Спеціалізація (за наявності)	014.02 Мова і література
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Сайковська Олена Юріївна, Марчук Надія Юріївна, Павленко Олена (керівник)
Залучений представник роботодавців	не застосовується
Дати візиту до ЗВО	03.06.2020 р. – 05.06.2020 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП <http://www.univ.kiev.ua/pdfs/official/accreditation/014/1957-gagauz-language-and-literature.pdf>

Програма візиту експертної групи <https://sites.google.com/knu.ua/turkologphilologyknu/%D0%B4%D1%96%D1%8F%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D1%96%D1%81%D1%82%D1%8C-%D1%82%D0%B0-%D0%BF%D0%BB%D0%B0%D0%BD-%D0%B7%D0%B0%D1%85%D0%BE%D0%B4%D1%96%D0%B2?authuser=0>

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

Освітня програма має чітко сформульовані цілі щодо формування ключових компетентностей майбутніх фахівців у галузі гагаузької мови та літератури, широкого світогляду здобувачів освіти відповідно до сучасних тенденцій розвитку інформаційного суспільства й утвердження національних, культурних і загальнолюдських цінностей. Особливістю освітньої програми є врахування регіонального контексту, що саме і визначає її винятковість у підготовці фахівців для потреб національних спільнот. Зміст освітньої програми має чітку структуру, її обсяг відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження. Форми і методи навчання ґрунтуються на принципах студентоцентрованості та академічної свободи. Освітня програма спрямована на набуття здобувачами освіти soft skills, що простежується у формулюванні загальних і фахових компетентностей та програмних результатів навчання. Учасники освітнього процесу своєчасно отримують доступну і зрозумілу інформацію щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів у формі робочих програм з усіх навчальних дисциплін, розміщених на сайті інституту філології КНУ. Академічна і професійна кваліфікація викладачів висока та регулюється процедурами конкурсного відбору. Освітнє середовище є безпечним для життя і здоров'я здобувачів вищої освіти, заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ до інфраструктури та інформаційних ресурсів. Індивідуальна освітня траєкторія здобувачів формується завдяки індивідуальному вибору навчальних дисциплін. Інформація є доступною, прозорою, механізм налагодженням і відпрацьованим. Правила прийому на навчання за ОП чіткі, зрозумілі та не містять дискримінаційних положень. Освітня програма загалом відповідає критеріям і вимогам акредитації й може бути рекомендована для реалізації в освітньому процесі.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають стратегії закладу вищої освіти. Пропозиції стейкхолдерів враховуються для визначення цілей і програмних результатів навчання відповідно до тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, регіонального і галузевого контексту. 2. Зміст ОП відповідає предметній галузі. Запропоновані освітні компоненти (обов'язкового та вибіркового блоків), виконання завдань практик та комплексного кваліфікаційного іспиту більшою мірою відповідають методам і технологіям, якими мають оволодіти майбутні фахівці. 3. Обсяг ОП та окремих освітніх компонентів у кредитах ЄКТС реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів і є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання. 4. Освітня програма орієнтована на набуття здобувачами вищої освіти soft skills, що простежується у формулюванні загальних і фахових компетентностей та програмних результатів навчання. 5. Правила прийому на навчання за ОП є зрозумілими й не містять дискримінаційних положень. 6. ОП забезпечує високий рівень інформування здобувачів щодо правил прийому на навчання за спеціальністю, їх вчасне інформування щодо цілей, змісту, результатів навчання, а також критеріїв оцінювання навчальних дисциплін. 7. ОП передбачено проведення системного моніторингу задоволеності здобувачів формами і методами викладання через організацію процедур анонімного опитування. 8. Здобувачі освіти своєчасно отримують доступну і зрозумілу інформацію щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів у формі робочих програм з усіх навчальних дисциплін кафедри тюркології, розміщених на сайті інституту філології КНУ. 9. Здобувачі освіти, які навчаються за ОП, беруть активну участь у програмах академічної мобільності Erasmus+. 10. Індивідуальна освітня траєкторія формується завдяки самостійному вибору дисципліни здобувачем. Інформація є прозорою. 11. В університеті створена дієва система підвищення кваліфікації на основі численних угод з іншими ЗВО, у тому числі закордонними; адміністрацією ЗВО здійснюється підтримка та стимулювання розвитку викладацької майстерності НПП. 12. Університет має потужну матеріально-технічну базу, яка постійно покращується у тому числі і за рахунок тісної співпраці з іноземними партнерами; забезпечує безоплатний загальний та локальний доступ до Інтернет-ресурсів; корпус університету обладнаний пандусами для забезпечення безперешкодного доступу особам з особливими освітніми потребами. 13. У ЗВО налагоджена робота відділу виховної та психологічної служби, органів студентського парламенту, профспілки, забезпечено можливість учасникам освітнього процесу отримати безкоштовну медичну допомогу. 14. З метою модернізації і діджиталізації процедури моніторингу внутрішньої системи якості освітнього процесу, ЗВО створило платформу Triton, яка забезпечує прозорість механізму й анонімність усім учасникам.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

1. Неповна відповідність компетентностей з ПРН, некоректне визначення окремих ПРН, відсутність перегляду чинної ОП. Рекомендуємо привести у відповідність формулювання компетентностей з ПРН, враховувати рекомендації роботодавців з внесенням відповідних змін в ОП. 2. Окремі матриці не завжди коректно окреслені освітніми компонентами, які визначають відповідні ПРН, недостатньо простежується послідовність вивчення здобувачами дисциплін, запропонованих ОП. 3. Наявність вибіркового освітніх компонентів тільки блоками, близькість за змістовим наповненням окремих дисциплін, включених до вибіркового блоків. 4. Відсутність можливості проходження здобувачами ОП виробничо-педагогічної практики у ЗЗСО. Рекомендуємо забезпечити можливість здобувачам реалізувати право на практичну підготовку за ОП; розширити перелік вибіркового

компонентів; переглянути структурно-логічну схему ОП; забезпечити вільний вибір дисциплін здобувачами (не лише блоками, а й окремими ОК); провести опитування здобувачів ОП щодо доцільності впровадження дуальної форми освіти; встановити відповідність програмних компетентностей і ПРН конкретним ОК. 5. Відсутність прийнятих положень щодо визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та інформальній освіті. Рекомендуємо поглибити практики інформування здобувачів про можливості навчання поза межами ЗВО як у програмах академічної мобільності, так і у заходах неформальної освіти; розробити положення щодо визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та інформальній освіті й імплементувати їх в освітній процес. 6. Рекомендуємо регулярно оновлювати освітні компоненти ОП на основі наукових досягнень та сучасних практик у відповідній галузі з урахуванням позицій усіх суб'єктів освітньої діяльності; поглибити науково-дослідний компонент навчання за рахунок виконання ІНДЗ, спільних наукових досліджень, публікацій статей у фахових виданнях; здійснювати професійно-орієнтовані дослідження під час виробничо-педагогічної практики в межах ОП, а також напрацювання, орієнтовані на професійну кваліфікацію, що присвоюється за ОП. 7. Відсутність роботи з авторитетними сервісами виявлення плагіату (для бакалаврських робіт). Рекомендуємо розширити практику перевірки на плагіат бакалаврських робіт. 8. Викладання на ОП дисциплін, пов'язаних із гагаузькою мовою та літературою забезпечують лише кілька НПП. Рекомендуємо залучати випускників ОП до продовження навчання на наступних рівнях вищої освіти; запрошувати носіїв мови на викладання за ОП. 9. Залучення роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу обмежується усними домовленостями. Рекомендуємо окреслити напрямки взаємодії з роботодавцями, залучаючи їх до проведення аудиторних занять, атестації здобувачів. 10. Відсутність можливості побачити проєкт майбутньої ОП та внести відповідні пропозиції і зауваження. Рекомендуємо у майбутньому проєкт оновленої освітньої програми та змін до неї оприлюднювати для громадського обговорення.

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які корелюють зі Статутом Київського національного університету імені Тараса Шевченка (<http://www.univ.kiev.ua/pdfs/statut/statut-22-02-17.pdf>), Програмою розвитку Університету на 2012–2020 роки (http://science.univ.kiev.ua/documents/rozvytok/Progran_Univ_2020.pdf), Стратегічним планом розвитку Університету на період 2018–2025 рр <http://www.univ.kiev.ua/pdfs/official/%20Developmentstrategic-plan.pdf>). у контексті формування ключових компетентностей майбутніх фахівців у галузі гагаузької мови та літератури, широкого світогляду здобувачів освіти відповідно до сучасних тенденцій розвитку інформаційного суспільства й утвердження національних, культурних і загальнолюдських цінностей як важливої передумови до розвитку держави. Запровадження зазначеної ОП ([https://philology.knu.ua/vstup-do-if/bakalavrat/osv-proh-nabir-zdiysn-ne-kozhnoho-roku/](https://philology.knu.ua/vstup-do-if/bakalavrat/osv-proh-nabir-zdiysn-ne-kozhnoho-roku/?fbclid=IwAR3c6_Jz25rj18LkrVh4g3w8WEruixh59GiozXqqO-P5QGKDiNLuQVvccbW)), як було зауважено на зустрічі з керівництвом університету, було відповіддю на запит представників національних меншин, що компактно проживають на певній території, на відносно самостійність у вирішенні соціальних, економічних та культурно-освітніх проблем. Є також письмове звернення президента ВГО «Союз гагаузів України» Келіогло В. Г. до ректора Київського національного університету імені Тараса Шевченка, в якому висловлено прохання забезпечити гагаузам можливість вивчати рідну мову в університеті, оскільки такі програми відсутні у ЗВО України. Отже, особливістю освітньої програми є врахування регіонального контексту, що саме і визначає її винятковість у підготовці фахівців для потреб національних спільнот. Набір здобувачів на навчання за освітньою програмою здійснювався тільки у 2016 році, оскільки програма належить до таких, на які не здійснюється набір кожного року (<https://philology.knu.ua/vstup-do-if/bakalavrat/osv-proh-nabir-zdiysn-ne-kozhnoho-roku/>). Згідно з відомостями про самооцінювання, програма знайшла своє продовження у затвердженій 2018 р. освітньо-професійній програмі «Тюркські мови і літератури (азербайджанська, гагаузька, турецька) та англійська мова».

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

Під час проведення зустрічі зі стейкхолдерами було встановлено, що кафедра тюркології Інституту філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка активно співпрацює з ними, залучаючи їх до проведення лекцій, наукових і культурно-просвітницьких заходів (голова громадської організації «Союз гагаузів України» В.Г. Келіогло, директор Одеського обласного Центру гагаузької культури О.С. Кулаксіз, викладач вищої категорії гагаузької мови та літератури Л.Н. Арабаджи, головний редактор Одеського громадського телебачення Н.

Д.Маленкова, гагаузька поетеса, доктор філологічних наук, доцент Л.С.Чімпоеш, поет І.Дерменжи), зустрічей з членами Комітету експертів Європейської хартії регіональних мов в Україні, телеконференцій (директор науково-дослідницького центру імені М. Маруневич, перший голова Народного Зібрання Гагаузії, доктор історичних наук Петр Пашали), присвячених гагаузькій мові, літературі, історії і культурі (<https://sites.google.com/knu.ua/turkologphilologyknu/%D0%BE%D1%81%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%BD%D1%8F-%D0%BF%D1%80%D0%BE%D0%B3%D1%80%D0%B0%D0%BC%D0%B0-%D0%B3%D0%B0%D0%B3%D0%B0%D1%83%D0%B7%D1%8C%D0%BA%D0%B0-%D0%BC%D0%BE%D0%B2%D0%B0-%D1%82%D0%B0-%D0%BB%D1%96%D1%82%D0%B5%D1%80%D0%B0%D1%82%D1%83%D1%80%D0%B0>). На зустрічі роботодавці заявили про підтримку ОП, засвідчили готовність брати участь в її удосконаленні, надавати пропозиції та рекомендації щодо її структурних компонентів відповідно до заявлених у програмі результатів навчання, підтвердили високий попит на випускників ОП (брак кваліфікованих кадрів за відповідним фахом в школах Одеської області). У відомостях про самооцінювання ОП (<http://www.univ.kiev.ua/pdfs/official/accreditation/014/1957-gagauz-language-and-literature.pdf>) зазначено, що при її розробці враховано побажання роботодавців щодо впровадження навчальних дисциплін «Методика викладання гагаузької мови та літератури», «Методика написання творів та переказів з гагаузької мови у середній школі», «Інтерактивні методи навчання гагаузької мови», «Гагаузький фольклор та гагаузька література на уроках рідної мови», «Теорія та практика підготовки навчально-методичної літератури з гагаузької мови», «Теорія і практика контролю з гагаузької мови у середній школі». Проте експертній групі було надано недостатню кількість підтверджуючих документів: відсутні протоколи кафедри з пропозиціями стейкхолдерів про перегляд освітньої програми, угоди про співпрацю з підприємствами і організаціями щодо цільової підготовки фахівців. Спількування із студентською спільнотою та представниками студентського парламенту свідчить про достатній рівень задоволеності освітнім процесом, одержаними у ході його реалізації компетентностями та результатами навчання.

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

Цілі освітньої програми та програмні результати навчання враховують тенденції розвитку спеціальності, ринку праці, регіонального і галузевого контексту, досвіду аналогічних вітчизняних освітніх програм. Підготовка фахівців за ОП здійснюється в рамках підтримки прав національних меншин (гагаузів) щодо захисту їхньої мовно-культурної спадщини, навчання рідною мовою, передбачених Законом України «Про національні меншини в Україні». Аналіз ринку праці, потреби якого задовольняє освітня програма, свідчить про зростання попиту на фахівців у галузі гагаузької мови і літератури, що зумовлено браком вчителів відповідного фаху у місцях проживання представників цієї меншини (Одеська, Запорізька, Миколаївська області). На засіданнях кафедри обговорюються питання, пов'язані з працевлаштуванням випускників спеціальності (витяги з протоколів №1 від 08.09.2016р., № 6 від 13.04.2018р.). Створенню умов для гармонійного розвитку національних меншин, їх послідовній інтеграції в українське суспільство відповідають ПРН 1, 2, 4, 6, 8, 9, 11, 20 ОП. Зазначимо також, що ПРН 4, ПРН 15, ПРН 7 (перша частина), ПРН 11 (друга частина), ПРН 14 майже однотипні, ПРН 11 містить інформацію, яку варто було розподілити між декількома ПРН. Урахування в ОП галузевого та регіонального контексту визначено ПРН 15, 18, 22. Під час формулювання цілей ОП і ПРН було враховано досвід Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського (факультет кримськотатарської і східної філології), Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова (факультету іноземних мов), а також закордонних закладів вищої освіти, зокрема, Комратського університету (Молдова), Університету Киркларелі (Туреччина). Необхідно підкреслити, що ОП, яка акредитується, є унікальною, оскільки не має вітчизняних та іноземних аналогів.

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

Стандарт вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти відсутній, проте програмні результати навчання відповідають вимогам 7 кваліфікаційного рівня Національної рамки кваліфікацій. Мета ОП (підготовка фахівців у галузі середньої освіти, здатних вирішувати типові професійні завдання з гагаузької мови та літератури, а також реалізовувати професійну діяльність у сфері освітньо-виховного процесу в закладах середньої освіти) визначена чітко і повністю відповідає ОК і ПРН.

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають стратегії закладу вищої освіти. Позиції і рекомендації стейкхолдерів, зокрема, здобувачів, роботодавців та академічної спільноти визначають цілі та

програмні результати навчання освітньої програми, які враховують тенденції розвитку спеціальності, ринку праці, регіонального та галузевого контексту, готовність роботодавців до подальшої участі в удосконаленні освітньої програми і успішної її реалізації.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

Слабкою стороною в межах критерію 1 є неповна відповідність компетентностей з програмними результатами навчання, не завжди коректне визначення окремих ПРН, відсутність перегляду чинної ОП. Рекомендуємо привести у відповідність формулювання компетентностей з ПРН, звернути увагу на формулювання ПРН, враховувати рекомендації роботодавців з внесенням відповідних змін в ОП.

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

Враховуючи сильні сторони та недоліки й рекомендації щодо удосконалення освітньої програми, експертна група дійшла висновку, що освітня програма відповідає Критерію 1, а виявлені недоліки не є суттєвими.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

Загальний обсяг освітньої програми становить 240 кредитів ЄКТС відповідно до ст. 5 Закону України «Про вищу освіту». Розподіл обов'язкових і вибіркового компонентів освітньої програми складає 75% та 25% відповідно. Аналіз навчального плану підготовки здобувачів вищої освіти дає підстави стверджувати про відповідність освітньої програми вимогам чинного законодавства.

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

Рецензована ОП має чітку структуру, яка відображає взаємозв'язок освітніх компонентів: від теоретичних і методичних до практичної підготовки. Зміст програми сформований у межах загального часу навчання, складає логічну схему вивчення окремих компонентів і націлений на досягнення програмних результатів навчання, які забезпечуються загалом за рахунок обов'язкових освітніх компонентів. Втім, така комплексність і методична послідовність навчальних дисциплін не завжди прослідковується в діючій ОП. Так, навчальна дисципліна «Історія гагаузької літератури» викладається у I –VII семестрах, а «Історія гагаузької мови» лише у VIII семестрі, незважаючи на те, що вивчення дисципліни передбачає ознайомлення здобувачів освіти із суспільно-історичними передумовами та етапам розвитку мови, фонетичними явищами і розвитком словникового складу, змінами граматичного устрою в діячності. Тож доцільним вважаємо не пропонувати цю дисципліну для вивчення здобувачами освіти на завершальному етапі навчання. Експертною групою також встановлено, що окремі матриці не завжди коректно окреслені освітніми компонентами, які визначають відповідні ПРН. Наприклад, ФК 2, ФК 13 не знаходять адекватного втілення в ПРН; ФК8, ФК9, які відображені у ПРН 13, ПРН 14, мають знайти реальну імплементацію після проходження здобувачами освіти різних видів практик, втім ОП запланована тільки одна (виробничо-педагогічна практика з викладання гагаузької мови і літератури) у VII семестрі. Аналіз вибіркового освітніх компонентів ОП засвідчив, що їх структуровано за двома альтернативними блоками, обсягом по 60 кредитів ЄКТС. Кожний з них сформовано у відповідності до спеціалізацій: «Сучасні концепції викладання гагаузької літератури та англійської мови»; «Сучасні методики навчання гагаузької та турецької мов». Проте, деякі дисципліни, включені до цих блоків, близькі за своїм змістовим наповненням («Укладання тестових завдань з гагаузької літератури», «Укладання тестових завдань з гагаузької мови», «Укладання тестових завдань з турецької мови для середньої школи», «Укладання тестових завдань з англійської мови»). Доцільним має бути їх об'єднання в одну навчальну дисципліну «Тестування за фахом» за окремими модулями; дисципліни «Аудіовізуальні матеріали на уроках гагаузької мови», «Інтерактивні методи навчання гагаузької мови» об'єднати в одну, наприклад «Методика навчання гагаузької мови з використанням ІКТ». З метою відповідності програмних компетентностей

(зокрема, ФК 13) компонентам ОП і ПРН пропонуємо розширити перелік вибіркових освітніх компонентів за ОП. Наприклад, запропонувати дисципліну «Правописна кодифікація української мови в соціолінгвістичному аспекті» для надання здобувачам можливостей не тільки досягти ПРН, а й поглибити й удосконалити знання про системні параметри сучасної української мови, різночасові прикмети національної мовної традиції, що відтворилися у національному правописному кодексі, а також дотримання норм мовного закону в усіх сферах публічного життя.

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеній для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

Зміст ОП «Гагаузька мова та література» відповідає предметній галузі заявленої для неї спеціальності 014 «Середня освіта» галузі знань 01 «Освіта/педагогіка», оскільки основним завданням ОП є підготовка фахівців у галузі середньої освіти, здатних самостійно розв'язувати типові професійні завдання з гагаузької мови та літератури, а також реалізовувати професійну діяльність у сфері освітньо-виховного процесу в закладах середньої освіти. ОП забезпечує формування у здобувачів вищої освіти інтегральних, загальних, фахових і предметних компетентностей, комплексу знань та умінь, які б застосовувалися в галузі методики викладання гагаузької мови і літератури. ОП «Гагаузька мова та література» є міждисциплінарною освітньою програмою, що створює умови для реалізації зв'язків між різними науками гуманітарного циклу (педагогікою, філологією, філософією, психологією, культурологією та ін.). Запропоновані в ОП освітні компоненти (обов'язкового та вибіркового блоків), виконання завдань практик та комплексного кваліфікаційного іспиту більшою мірою відповідають методам і технологіям, якими мають оволодіти майбутні фахівці за цією спеціальністю. Це в сукупності надає можливості досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання, що відображено у матрицях ОП. Результати співбесіди зі студентами цієї ОП підтвердили можливість вільного вибору дисциплін із запропонованого переліку та їхню спрямованість на їх майбутню фахову діяльність.

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.

Відповідно до Закону України «Про вищу освіту» здобувач обирає не менше 25 % кредитів ЄКТС. У ЗВО розроблено та діє «Положення про порядок реалізації студентами КНУ імені Тараса Шевченка права на вільний вибір навчальних дисциплін» ([http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Poriadok%20vyboru%20dyscyplin%20\(03_12_2018\).PDF](http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Poriadok%20vyboru%20dyscyplin%20(03_12_2018).PDF)). У структурі навчального плану ОП «Гагаузька мова і література» здобувач обирає 3-поміж двох блоків навчальних дисциплін (кожен 60 кредитів), які формують його спеціалізацію – «Сучасні концепції викладання гагаузької літератури та англійської мови» або «Сучасні методики навчання гагаузької та турецької мов». Проте вважаємо, що ВК включають повтори, про що зазначають самі здобувачі, через близькість дисциплін («Укладання тестових завдань з гагаузької літератури», «Теорія і практика контролю з гагаузької літератури у середній школі», «Укладання тестових завдань з англійської мови» або «Сучасні концепції викладання гагаузької літератури у середній школі», «Методики викладання літератур національних меншин у середній школі»). Інший варіант: ОК «Методики викладання гагаузької літератури» містить теми, які вивчаються й у ВК «Методики викладання літератури національних меншин у середній школі», «Методики аналізу художніх текстів на уроках гагаузької літератури» / ОК «Методика викладання гагаузької мови» містить теми, що вивчаються у ВК «Інформаційні технології у викладанні рідної та іноземної мов», «Інтерактивні методи навчання гагаузької мови», «Інтерактивні методи навчання турецької мови», «Факультативні заняття з гагаузької мови: теорія і практика», «Укладання тестових завдань з гагаузької мови», «Аудіовізуальні матеріали на уроках гагаузької мови» (які радше можна назвати модулями/темами, але не окремими дисциплінами).

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

Практична підготовка здобувачів (8 кредитів, 6 тижнів), як зазначено у відомостях про самооцінювання та встановлено під час експертизи, відбувається згідно з програмою виробничо-педагогічної практики. Згідно з навчальним планом та наданою фокус-групами інформацією, здобувачі 4 курсу проходять практику у 7 семестрі з 1 вересня 2019 року, однак програма виробничо-педагогічної практики затверджена 23 жовтня 2019 року. Крім того, здобувачі не мали можливості проходити практичну підготовку у загальноосвітніх закладах освіти, тобто недосягненими залишилися ФК 1,2,3,4,5,6,8,9 та ПРН 2,3,7,8,9,14,20. Натомість здобувачі проходили практику на кафедрі тюркології, слухали по дві лекції на тиждень та провели 2 уроки для здобувачів другого курсу ОП «Тюркські мови та літератури (азербайджанська, гагаузька, турецька) та англійська мова». Психолого-педагогічний модуль, як і керівник практики-психолог/педагог відсутні. Керівником практики для усіх здобувачів призначений їх науковий керівник Ф.І. Арнаут. Рекомендуємо забезпечити можливість здобувачам, які спеціальністю обрали 014 Середню освіту, реалізувати своє право на практичну підготовку задля досягнення основної мети ОП: - підготовка фахівців у галузі середньої освіти, здатних вирішувати типові професійні завдання з гагаузької мови та літератури, а також реалізовувати професійну діяльність у сфері освітньо-виховного процесу в закладах середньої освіти. Залучати до практичної підготовки викладачів-психологів/педагогів для опанування основних функцій педагогічної діяльності,

набуття навичок аналізу педагогічних ситуацій, діагностики індивідуально-психологічних особливостей окремих учнів та класного колективу, організації виховної діяльності тощо.

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

Освітня програма орієнтована на набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що простежується у формулюванні загальних і фахових компетентностей та програмних результатів навчання. Практично усі освітні компоненти ОП формують такі компетентності, а саме здатність діяти на основі етичних міркувань (ЗК 2); здатність діяти соціально, відповідально та свідомо (ЗК 3); здатність працювати в команді (ЗК 8); здатність до адаптації та дії в новій ситуації (ЗК 14); здатність до критичного аналізу, діагностики й корекції власної педагогічної діяльності, оцінки педагогічного досвіду (ФК 7); готовність самостійно приймати рішення професійного характеру і нести за них повну відповідальність, розуміти вимоги до діяльності за спеціальністю ФК 7; здатність взаємодіяти зі спільнотами (на місцевому, регіональному, національному, європейському та глобальному рівнях) для розвитку професійних знань і фахових компетентностей, використання перспективного практичного досвіду й мовно-літературного контексту для реалізації навчально-виховних цілей (ФК13). У формування soft skills у навчальному процесі за ОП використовуються проблемно-пошукові й дослідницькі методи навчання, мозкові штурми, тематичні дискусії, проведення аналогій, дослідницько-пошукові проекти тощо. Розвиток соціальних навичок здобувачів освіти забезпечується також через їх активну участь у позааудиторних заходах (фестиваль етнічних культур «Місто миру єднає друзів», посвята першокурсників, виставки «Сучасне мистецтво Туреччини», весняні чаювання, Тиждень тюркських мов, фотовиставки, музичні конкурси, фотоконкурси тощо).

7. Зміст освітньої програми урахує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

Професійний стандарт відсутній. Освітню програму було розроблено відповідно до вимог Національної рамки кваліфікацій.

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

Обсяг ОП реалістично відображає фактичне навантаження здобувачів освіти. У навчальному плані визначено співвідношення між аудиторним навантаженням і самостійною роботою здобувачів вищої освіти, а також між теоретичною та практичною складовими змісту освіти відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка», від 31 серпня 2018 р. за № 716-32 (http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Poloz_org_osv_proc-2018.pdf). Обсяг часу, відведений для самостійної роботи студента, визначається рівнем Освітньої програми за Національною рамкою кваліфікацій, фіксується в описі ОП, навчальному плані та становить (для денної форми навчання, у відсотках від загального обсягу навчального часу дисципліни) за освітнім ступенем бакалавра – від 50 до 67 %. Навчальний час студента визначається кількістю облікових одиниць часу (академічна година, тиждень, семестр, курс, рік), відведених на здійснення програми підготовки на певному освітньому рівні. Кредитний обсяг дисциплін визначається за колегіальною експертною оцінкою укладачів (240 кредитів ЄКТС). Зміст самостійної роботи здобувачів освіти визначений робочими програмами навчальних дисциплін та методичними рекомендаціями. Отже, обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів у кредитах ЄКТС реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів і є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

Підготовка здобувачів вищої освіти за дуальною формою не здійснюється. Рекомендуємо провести опитування здобувачів ОП щодо необхідності/доцільності впровадження дуальної форми освіти та врахувати це при перегляді ОП.

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

1 Зміст ОП «Гагаузька мова та література» відповідає предметній галузі заявленої для неї спеціальності 014 «Середня освіта» галузі знань 01 «Освіта/педагогіка». 2. Запропоновані в ОП освітні компоненти (обов'язкового та вибіркового блоків), виконання завдань практик та комплексного кваліфікаційного іспиту більшою мірою відповідають методам і технологіям, якими мають оволодіти майбутні фахівці за цією спеціальністю. 3. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів у кредитах ЄКТС реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів і є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання. 4. Освітня програма орієнтована на набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що простежується у формулюванні загальних і фахових компетентностей та програмних результатів навчання.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

Окремі матриці не завжди коректно окреслені освітніми компонентами, які визначають відповідні ПРН. 2. Тотожність/ близькість за змістовим наповненням окремих дисципліни, включених до вибіркового блоків. 3. Недостатнє забезпечення послідовності вивчення ЗВО навчальних дисциплін, запропонованих ОП. 4. Наявна лише вибірковість блоками. 5. Відсутність можливості проходження виробничо-педагогічної практики у закладах загальної середньої освіти. Рекомендуємо: 1. Забезпечити можливість здобувачам реалізувати право на практичну підготовку за ОП. 2. Розширити перелік вибіркового компонентів за ОП. 3. Переглянути структурно-логічну схему ОП з метою послідовного забезпечення вивчення освітніх компонентів за ОП. 4. Забезпечити вільний вибір дисциплін здобувачами (не лише блоками, а й окремими ОК). 5. Провести опитування здобувачів ОП щодо необхідності/доцільності впровадження дуальної форми освіти та врахувати це при перегляді ОП. 6. При перегляді ОП встановити відповідність програмних компетентностей і ПРН конкретним ОК.

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень Е

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

Зважаючи на сильні сторони та недоліки ОП, а також і надані рекомендації щодо їх усунення, експертна група дійшла висновку, що освітня програма відповідає рівню Е за Критерієм 2.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

Під час дистанційної експертизи й аналізу наявної нормативної бази групою експертів було встановлено, що загальні правила прийому на навчання за освітньою програмою відповідають діючому законодавству на 2016 рік (за ОП після 2016 року прийому на навчання не здійснювалося), та оприлюднені у вільному доступі на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти за посиланням: <http://www.univ.kiev.ua/pdfs/rules/rules-2016.pdf>. Правила прийому на навчання є чіткими та зрозумілими для всіх стейкхолдерів ОП, не містять дискримінаційних положень.

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

Зарахування на ОП відбувається згідно з загальними Правилами прийому до Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Організацію прийому вступників здійснює Приймальна комісія, яка діє згідно з «Положенням про Приймальну комісію КНУ імені Тараса Шевченка». Було встановлено, що надана у відомостях про самооцінювання інформація щодо врахування особливостей ОП при прийомі на навчання відповідає дійсності. Умовами прийому на спеціальність 014 «Гагаузька мова та література» у 2016 р. Вченою радою університету було визначено такий перелік конкурсних предметів із відповідними ваговими коефіцієнтами: українська мова та література (0,4), історія України (0,2), іноземна мова (0,2). Мінімально допустимий бал оцінки зовнішнього незалежного оцінювання у 2016 р. – 101.

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання

кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах вищої освіти, регулюється Постановою Кабінету Міністрів України від 12 серпня 2015 р. № 579 «Про затвердження Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність» та «Положенням про організацію освітнього процесу у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка», що введене в дію наказом ректора від 31 серпня 2018 р. за № 716-32 (http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Poloz_org_osv_proc-2018.pdf); «Положенням про порядок реалізації права на академічну мобільність Київського національного університету імені Тараса Шевченка від 29.06.2016 р. (http://mobility.univ.kiev.ua/?page_id=804&lang=uk); «Порядком поновлення та переведення здобувачів вищої освіти (студентів, слухачів, курсантів) у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка» (<http://vstup.univ.kiev.ua/userfiles/files/instruction.pdf>); наказом ректора від 12.07.2016 р. за № 603-22 «Про затвердження Порядку проведення в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка атестації для визнання здобутих кваліфікацій, результатів навчання та періодів навчання в системі вищої освіти, здобутих на тимчасово окупованій території України після 20 лютого 2014 року» (http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Nakaz_atestaciya_PK_2016.jpg). Положення знаходяться у відкритому доступі на сайті ЗВО, а інформація щодо практик зарахування результатів навчання, отриманих в інших ЗВО, наведена у звіті СО є коректною. Здобувач Паламаренко Марія, яка брала участь у програмі академічної мобільності, ознайоmlена з відповідними документами та процедурою зарахування результатів.

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

У ЗВО не здійснюється визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті.

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

Правила прийому на навчання за ОП чіткі, зрозумілі та не містять дискримінаційних положень. Правила прийому на навчання враховують особливості ОП. Сильною стороною ОП є високий ступінь інформування здобувачів вищої освіти щодо правил прийому на ОП. Позитивною практикою в межах ОП є участь здобувачів у програмах академічної мобільності Erasmus+ (університет «Ондокуз маїс» (м. Самсун, Турецька Республіка).

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

Слабкою стороною у контексті Критерію 3 вважаємо відсутність прийнятих положень щодо визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та інформальній освіті. Рекомендується продовжити та поглибити практики інформування студентів про переваги та можливості навчання поза межами ЗВО як у програмах академічної мобільності, так і у заходах неформальної освіти, а також розробити положення щодо визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та інформальній освіті й імплементувати їх в освітній процес.

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

Загалом, ОП відповідає критерію 3, а вищезазначені слабкі сторони не є суттєвими і не перешкоджають досягненню заявлених цілей та ПРН.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та

принципам академічної свободи.

Форми організації освітнього процесу, види навчальних занять, форм контролю, використання основних методів навчання й викладання регламентовані «Положенням про організацію освітнього процесу у КНУ» (<http://www.univ.kiev.ua/pdfs/official/Organization-of-the-educational-process.pdf>). У ході зустрічей з гарантом ОП, науково-педагогічними працівниками, здобувачами освіти було встановлено, що форми і методи навчання і викладання сприяють заявленим в освітній програмі цілям та програмним результатам навчання, відповідають концепту студентоцентрованості та ґрунтуються на принципах академічної свободи, проте у відомостях про самооцінювання зазначено, що останнім відповідає лише діяльність науково-педагогічних працівників, які вільно обирають форми та методи навчання і викладання, самі формують РНП своєї навчальної дисципліни. Інформацію з цього питання було з'ясовано під час спілкування зі здобувачами освіти, які надали дуже позитивні відгуки про ОП, на якій навчаються. Серед переваг навчання за ОП здобувачі відмітили малокомплектність своєї академічної групи (5 осіб), що надає можливості для здійснення оцінювання результатів навчання кожного студента. Вмотивованість здобувачів освіти підтверджується також результатами опитувань, організованих на регулярній основі кафедрою і ЗВО. Анкети-опитування здобувачів, надані для аналізу експертній групі, засвідчили їхню задоволеність формами і методами викладання навчальних дисциплін (10 балів з 10 за викладання гагаузької мови та літератури, а також побажаннями щодо збільшення обсягу занять з гагаузької мови й більш активного використання відеоматеріалів на практичних заняттях), їх відповідності студентоцентризму і принципам академічної свободи.

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

Під час виїзної експертизи встановлено, що учасники освітнього процесу мають можливість своєчасно отримувати доступну і зрозумілу інформацію щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів у формі робочих програм з усіх навчальних дисциплін кафедри тюркології, розміщених на сайті інституту філології КНУ (<https://philology.knu.ua/studentam/prohramy-nd/proh-kaf-turkolohiyi/>). На сайті також представлена програма комплексного підсумкового іспиту, система оцінювання, перелік обов'язкових дисциплін і дисциплін за вибором здобувачів освіти. За їх словами, інформування про освітні компоненти ОП, форми поточного і підсумкового контролю здійснюється під час регулярних зустрічей з завідувачем кафедри, гарантом ОП, викладачами кафедри, куратором академічної групи, а також на початковому етапі вивчення окремих навчальних дисциплін. Окрім того, здобувачі отримують необхідну інформацію через соціальні мережі Facebook, Instagram на сторінках Інституту філології (<https://www.facebook.com/philolog.knu.ua/>) та кафедри тюркології (<https://www.facebook.com/groups/1700043580239643>).

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

Експертна група підтверджує залучення здобувачів освіти до наукової діяльності, що здійснюється у відповідності до розробленої у КНУ «Програми розвитку науково-інноваційної діяльності Київського національного університету імені Тараса Шевченка на період до 2020 року» (http://science.univ.kiev.ua/documents/rozvytok/Programs_rozvytok_innovation.pdf) через участь в олімпіадах, конкурсах студентських наукових робіт, публікації тез доповідей на наукових конференціях, участь у роботі Студентських наукових товариств та наукових об'єднань. Так, здобувачка освіти 4-го року навчання Паламаренко М. (ОП «Гагаузька мова і література») одержала III місце у I етапі Всеукраїнської олімпіади з турецької мови (22.02.2019 р.) Здобувачі освіти, які навчаються за цією освітньою програмою, взяли участь у конкурсі наукових доповідей «Полікультурна ідентичність свята Новруз», який проводився у рамках загальнонаціонального святкування Міжнародного Дня «Новруз», організованого Азербайджанським культурним центром та кафедри тюркології (21.03.2019 р.). У ЗВО проводяться конференції студентів, аспірантів та молодих учених, у яких поряд з іншими студентами-тюркологами беруть участь здобувачі освіти, які вивчають гагаузьку мову і літературу (III Наукова студентська конференція «Тюркологічні читання», 29.11. 2019 р.; міжнародний семінар, присвячений пам'яті турецького національного поета Мехмета Акіфа Ерсоє). Поєднання навчання і досліджень здійснюється також через виконання проблемних завдань, що зазначені у робочих програмах дисциплін і передбачають самостійний науковий пошук здобувачів вищої освіти. Утім, доцільно було б поглибити науково-дослідний компонент навчання за рахунок виконання індивідуальних науково-дослідних завдань, спільних наукових досліджень викладачів і здобувачів, публікацій статей у фахових виданнях, збірниках наукових праць і матеріалів конференцій, у тому числі збірниках наукових праць молодих дослідників. Доречним також вважаємо здійснення професійно-орієнтованих досліджень під час виробничо-педагогічної практики в межах освітньої програми, а також і напрацювань, орієнтованих на професійну кваліфікацію, яка присвоюється за ОП

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

Аналіз змісту освітніх компонентів ОП дозволив встановити певні розбіжності в наведених у звіті самоаналізу даних щодо регулярного оновлення викладачами змісту освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі. З одного боку, встановлено, що таке оновлення здійснюється на регулярній основі (перегляд існуючих курсів відбувається на початку навчального року і затверджується протоколами кафедри) і зумовлюється зміною кількості годин (інформація про це обов'язково міститься у робочих навчальних програмах), удосконаленням навчально-методичного забезпечення відповідно до сучасних методик навчання і викладання, з іншого – інформацію, надану у відомостях про самооцінювання ОП щодо її оновлення, не було підтверджено робочими програмами за роками (2016 – 2019р.р), що свідчить про те, що процедури оновлення за ОП фактично не відбувалися. На зустрічі з гарантом ОП було з'ясовано, що ОП «Гагаузька мова та література» з часів її впровадження в навчальний процес не зазнавала системного оновлення і змін освітніх компонентів, оскільки гарант і члени робочої групи вважають доцільним вносити конкретні зміни після завершення здобувачами вищої освіти повного періоду навчання (3 роки 8 місяці), тобто реальної апробації зазначеної ОП. Водночас, внаслідок спілкування зі студентами та стейкхолдерами ОП «Гагаузька мова та література» була удосконалена і знайшла свій розвиток в іншій ОП «Тюркські мови та літератури (азербайджанська, гагаузька, турецька) та англійська мова», у якій були враховані недоліки даної програми та зміст якої максимально адаптований до потреб ринку. Отже, варто наголосити на необхідності регулярного оновлення освітніх компонентів ОП на основі наукових досягнень та сучасних практик у відповідній галузі з урахуванням позицій здобувачів освіти (на основі анонімного опитування), роботодавців та інших суб'єктів освітньої діяльності.

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

Університет здійснює активну діяльність у напрямку інтернаціоналізації навчальної та наукової діяльності. ЗВО підписано близько 300 договорів з університетами з 64 країн, які передбачають співпрацю та обміни студентами та викладачами. Академічна мобільність в університеті регулюється Положенням про академічну мобільність студентів (http://mobility.univ.kiev.ua/?page_id=25&lang=uk). На сайтах оприлюднюється інформація про можливості обмінів, стажування, викладання, проведення наукових досліджень, підвищення кваліфікації, участь у спільних проектах у ЗВО України та зарубіжжя. Інститут філології активно співпрацює із закордонними університетами. Програми міжнародної академічної мобільності відкриті для здобувачів освіти та НПП в рамках укладених угод між ЗВО та турецькими університетами (понад 30 діючих угод із відомими університетами Туреччини, як у межах «Еразмус +», «Mevlana» так і двосторонніх). У рамках цих угод здобувачі проходять семестрове мовне стажування у вищих закладах освіти Анкари, Ескішехіру, Стамбулу, Киркларелі, Самсуну, а також у країнах Європи. Так здобувачка освіти за ОП «Гагаузька мова та література» М. Паламаренко 13.09.2019 – 29.02.2020 навчалася в університеті «Ондокуз маїс» (м. Самсун, Турецька Республіка) за програмою академічної мобільності Erasmus+. Викладачі кафедри тюркології, задіяні до реалізації ОП, беруть активну участь у міжнародних програмах обміну викладачів «Erasmus+, міжнародних стажуваннях: Телешун К.О. (стажування в Університеті «Киркларелі», «Університеті Хаджеттепе», «Істанбул Шехір», «Mevlana», «Стамбульській університет», Університеті «19-го травня», Турецька Республіка); Арнаут Ф. І. (стажування в університеті «Киркларелі», Турецька Республіка за програмою «Erasmus +»); Левицька Л.А. (Північний університетський центр у Бая-Маре, Румунія); Демірезен І. О. (стажування за програмою Erasmus + КА 107 для викладачів в університеті Ескішехір, Турецька Республіка); Адамська І.Г. (участь в міжнародній літній школі, III Конгресі міжнародних дослідників історії Польщі, наукове стажування в Інституті політичних досліджень Польської академії наук). Доцент кафедри Галенко О. І. є стипендіатом різноманітних програм провідних університетів світу (стипендія з османістики ім. С. Скіллітер, Кембриджський університет; стипендіат Дені Дідро, стажування у Школі вищих студій з суспільних наук, м. Париж; стипендіат Програми У. Фулбрайта, стажування у Принстонському університеті, США; дослідницький грант від Дому наук про Людину (Maison des sciences de l'Homme), Париж; стипендіат Шклярів (Eugene and Daymel Shklar Fellowship) з україністики, Гарвардський університет, США; стипендія С. Сігера (S. Seeger Fellowship) з елліністичних студій, Принстонський університет, США; учасник колективного дослідницького гранту фундації Гетті (Getty Foundation)). До викладання дисциплін за ОП запрошуються гостьові лектори із закладів-партнерів, з Туреччини та Молдови. Викладання на ОП здійснюється носієм гагаузької мови Арнаут Ф.І.

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

До сильних сторін та позитивних практик належать: вчасне інформування здобувачів освіти щодо цілей, змісту, результатів навчання, а також критеріїв оцінювання навчальних дисциплін; системний моніторинг задоволеності здобувачів вищої освіти формами і методами викладання через організацію процедур анонімного опитування; доступ усіх здобувачів освіти до навчальних матеріалів та дисциплін ОП; реалізація програм академічної мобільності.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

На основі аналізу відповідності ОП критерію 4 експертна група вважає за доцільне надати такі рекомендації щодо вдосконалення ОП: 1. Регулярного оновлювати освітні компоненти ОП на основі наукових досягнень та сучасних практик у відповідній галузі з урахуванням позицій здобувачів освіти (на основі анонімного опитування), роботодавців та інших суб'єктів освітньої діяльності. 2. Поглибити науково-дослідний компонент навчання за рахунок виконання індивідуальних науково-дослідних завдань, спільних наукових досліджень викладачів і здобувачів, публікацій статей у фахових виданнях, збірниках наукових праць і матеріалів конференцій, у тому числі збірниках наукових праць молодих дослідників. 3. Здійснювати професійно-орієнтовані дослідження під час виробничо-педагогічної практики в межах освітньої програми, а також і напрацювання, орієнтовані на професійну кваліфікацію, яка присвоюється за ОП.

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

Вимоги щодо Критерію 4 реалізовані на достатньому рівні, що підтверджено вище зазначеними фактами. Існуючі слабкі сторони не суттєво впливають на освітній процес.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компоненту та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

Відповідно до «Положення про організацію навчального процесу у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка» № 716-32 від 31 серпня 2018 р. (<http://www.univ.kiev.ua/pdfs/official/Organization-of-the-educational-process.pdf>) контрольні заходи передбачають діагностичний, поточний і підсумковий контроль. Передбачено такі форми оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти, як: поточний семестровий, модульний та підсумковий контроль. Кожен ОК програми має визначену форму контрольного заходу, критерії оцінювання. Особливості проведення таких заходів наведені в робочих навчальних програмах і методичних рекомендаціях до відповідних ОК. Інформація про форми та методи контролю оприлюднюється заздалегідь усно викладачами на перших заняттях з дисциплін. Критерії оцінювання базуються на очікуваних результатах навчання. Всі види контрольних робіт оцінюються за національною шкалою та шкалою ЄКТС. Контроль результатів педагогічної практики оцінюється як диференційований залік. Згідно з «Положенням про організацію навчального процесу у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка» студенти мають право на визнання оцінок, отриманих в інших навчальних закладах. Перезарахування оцінок відбувається за рекомендаціями Європейської кредитно-трансферної накопичувальної системи. В університеті діє чітка система перескладання семестрового контролю, яка передбачає перескладання у випадку отримання незадовільних оцінок та перескладання у випадку порушення процедури оцінювання. Перескладання семестрового контролю з метою покращення позитивної оцінки не допускається.

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

Стандарт вищої освіти з відповідної спеціальності не прийнято. Згідно з ОП атестація здобувачів проводиться у формі атестаційного екзамену (письмово) та захисту кваліфікаційної роботи. Атестація здійснюється відкрито і публічно. Програма атестації затверджується в установленому порядку, розміщена на сайті факультету й випускової кафедри.

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Чинне в ЗВО «Положення про організацію навчального процесу у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка» містить загальні визначення суті та порядку проведення контрольних заходів (заліку, екзамену,

атестації) та їх повторного проходження. Правила проведення контрольних заходів є чіткими, зрозумілими та доступними для всіх учасників освітнього процесу. Усі робочі програми навчальних дисциплін містять критерії оцінювання РН. Під час експертизи було встановлено, що розклад проведення контролю доводиться до відома викладачів і студентів не пізніше, як за місяць до початку сесії. Правила та інструкції процедури врегулювання конфлікту інтересів та оскарження результатів контрольних заходів окреслені в чинному «Положенні про організацію навчального процесу у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка». Студенти ознайомлені з цією інформацією, проте зазначають, що не мали підстав для її використання. Під час зустрічі НПП підтвердили, що конфліктних ситуацій не було. Перескладання семестрового контролю з метою покращення позитивної оцінки згідно з «Положенням про організацію навчального процесу у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка» не допускається. За словами здобувачів, вони ознайомлені з інформацією про приблизні бали, з якими виходять на контроль та мають змогу їх коригувати безпосередньо під час навчального процесу. Конфліктів з цього приводу в них не виникало.

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

Політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності вміщено в «Положенні про організацію освітнього процесу» (http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Poloz_org_osv_proc-2018.pdf) та «Етичному кодексі університетської спільноти» (<http://www.univ.kiev.ua/pdfs/official/ethical-code/Ethical-code-of-the-university-community.pdf>). У зазначених документах висвітлена інформація про відповідальність за порушення стандартів академічної доброчесності як здобувачами вищої освіти, так і НПП. Задля протидії порушенням у 2014 р. було створено єдину електронну базу кваліфікаційних робіт здобувачів вищої освіти, яка щорічно поповнюється. В разі виявлення плагіату, університет може застосувати ряд санкцій, серед яких: повторне проходження оцінювання, позбавлення академічної стипендії, повторне проходження відповідного освітнього компонента ОП; відрахування з університету. Студентський парламент активно працює над пропагандою академічної доброчесності. Окрім того, в університеті формують, видають і розповсюджують методичні рекомендації щодо належного оформлення дипломних робіт. За словами НПП та здобувачів, на ОП «Гагаузька мова та література» не було зареєстровано випадків академічної недоброчесності.

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

Позитивними практиками є: популяризація академічної доброчесності студентським парламентом; визнання результатів, отриманих в інших університетах.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

Слабкі сторони, недоліки: відсутність роботи з авторитетними сервісами виявлення плагіату; відсутність можливості перескладання семестрового контролю з метою покращення позитивної оцінки. Рекомендуємо: розширити практику перевірки на плагіат бакалаврських робіт.

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

У ЗВО є чинні документи, що регламентують процедури, пов'язані з контрольними заходами. Практика їх застосування забезпечує об'єктивність оцінювання. Діє система дотримання академічної доброчесності. Контрольні заходи, передбачені ОП, є достатньо чіткими та придатними для оцінювання рівня досягнення здобувачами визначених результатів навчання.

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

Аналіз зведеної інформації про викладачів, задіяних у реалізації ОП (додається), та надані пояснення загалом підтверджують, що, незважаючи на гостру нестачу науково-педагогічних працівників-фахівців з гагаузької філології, ЗВО залучив до викладання на ОП фахівців (переважно тюркологів), кваліфікація яких дозволяє досягти визначені програмою цілі та програмні результати навчання. Так, кандидат філологічних наук (тема дисертації «Гагаузькі частівки як поетичний жанр (порівняння з турецькими мані та тюркськими баяти)»), доцент, носій мови, Ф.І. Арнаут читає курси «Лексикологія гагаузької мови», «Підходи до викладання тюркських мов і літератур у середній школі», «Гагаузька мова: базовий рівень», «Гагаузька мова: середній рівень», «Тюркський фольклор і давня тюркська література», «Методика викладання гагаузької літератури», «Історія гагаузької літератури», керує виробничо-педагогічною практикою та є науковим керівником випускних робіт здобувачів. О.І. Галенко, автор низки наукових робіт, присвячених різним аспектам тюркологічного дискурсу викладає курс «Історія гагаузької мови». Носій мови С.О. Урум-Османова (наразі не працює в ЗВО) викладала курси «Гагаузька мова: просунутий рівень», «Гагаузька мова: функціональний рівень». Кандидат філологічних наук К.А. Корнієць (тема дисертації «Тюркська міфологічна лексика як фрагмент мовної картини світу») викладає дисципліни «Морфологія гагаузької мови», «Методика викладання гагаузької мови», «Турецька мова: базовий рівень». Кафедрою організуються опитування здобувачів (гагаузькою мовою) щодо ефективності роботи НПП (якість навчальної дисципліни та викладання). Результати опитування здобувачів свідчать про високий рівень фаховості НПП та задоволеності студентів рівнем викладання навчальних дисциплін.

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

Конкурсний добір викладачів на вакантні посади НПП в ЗВО ґрунтується на законах України «Про освіту», «Про вищу освіту», наказі МОН України від 05.10.2015 № 1005 «Про затвердження Рекомендації щодо проведення конкурсного відбору при заміщенні вакантних НПП та укладання з ними трудових договорів». «Порядок конкурсного відбору на посади науково-педагогічних працівників у КНУ імені Тараса Шевченка» (<http://senate.univ.kiev.ua/?p=184>) визначає процедуру добору НПП, які за своїми освітньо-кваліфікаційними якостями відповідають вимогам, що ставляться до науково-педагогічних працівників законодавством України та Статутом Університету. Відповідність особи посаді та профілю діяльності визначається за такими критеріями, як: спеціальність і кваліфікація за дипломом про вищу освіту; науковий ступінь; вчене звання; кількість і якість наукових праць, опублікованих методичних праць із відповідної галузі науки (за останні 5 років); підвищення кваліфікації за останні 5 років, стаж роботи за профілем посади. Кандидати на посади викладачів мають провести відкрите практичне заняття чи прочитати відкриту лекцію на заздалегідь узгоджену з кафедрою тему; це дає змогу оцінити їх професіоналізм у межах ОП. Рівень професіоналізму викладачів підтверджується їх науковою кваліфікацією (наприклад, Л.В. Грицик – диплом доктора наук ДН №000025 від 26 жовтня 1992 р., атестат професора ПР 000283 від 2 жовтня 1995 р.; І.В. Прушковська – диплом доктора наук АА 005747 від 1.07.2016 р., атестат доцента 12ДЦ №027108 від 20.01.2011 р.; Ф.І. Арнаут – диплом кандидата філологічних наук, виданий Академією наук Азербайджану, ЕН №01927 від 07.01.2000р. наукова спеціальність «фольклористика» (нострифікацію пройшла в КНУ ім. Тараса Шевченка, ДК №035738 від 04.07.2006р.), атестат доцента 12ДЦ№018536 від 24 грудня 2007 року; О.І. Галенко – диплом кандидата наук ИТ № 011928 від 27.03.1987 р., атестат доцента ДЦ АР №003115 від 17.01.1996 р.; Чемес В.Ф. – диплом кандидата наук ФЛ 009547 від 22 жовтня 1986 р., атестат доцента ДЦ 038931 від 4 липня 1991 р.; Телешун К.О. – диплом кандидата наук ДК № 012143 від 1 березня 2013 року; К.А. Корнієць – диплом кандидата наук ДК № 012142 від 01.03.2013 р.

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

Продуктивної співпраці з роботодавцями не відбувається впродовж реалізації всіх етапів ОП. Під час експертизи було встановлено, що рекомендації потенційних роботодавців висловлювалися лише в усній формі, угоди з базами практики (де здобувачі могли б проходити виробничо-педагогічну практику і роботодавці могли б бути залучені до процесу практичної підготовки) відсутні, протоколи засідання кафедри, які могли б підтвердити залучення роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу, відсутні. Проте, за словами гаранта, результати залучення роботодавців до освітнього процесу мають відображення в наступній ОП (2018 року).

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

Заклад вищої освіти забезпечує можливість залучення фахівців-практиків (експертів галузі, представників роботодавців, носіїв мови) до викладання за ОП. Проте під час експертизи встановлено, що «зовнішні» фахівці/носії мови, роботодавці не залучені до проведення аудиторних занять та не викладають на ОП за сумісництвом/за

умовами погодинної оплати тощо. Однак протягом 2016-2019 рр. студентам читали окремі лекції: голова громадської організації «Союз гагаузів України» В.Г. Келіогло, директор гагаузького культурного центру, викладач гагаузької мови вищої категорії О.С. Кулаксіз, викладач вищої категорії гагаузької мови та літератури Л.Н. Арабаджи.

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

Підвищенню кваліфікації викладачів сприяють: - аспірантури (011 – освітні, педагогічні науки: методика навчання іноземних мов; 035 – філологія), докторантура (035 – філологія); - стажування в рамках співпраці з університетами зарубіжжя. Зокрема, гарант ОП та члени проектної групи проходили стажування в університетах Туреччини за програмою «Мевляна» та «Erasmus +»: К.О. Телешун проходила стажування в університетах «Он докуз маїс», «Стамбульський університет», «Киркларелі», «Хаджетепе», «Істанбул Шехір» (Республіка Туреччина), Ф.І. Арнаут – в університеті «Киркла релі» (Республіка Туреччина), І.Л. Покровська – в університетах «Анадолу» та «Киркла релі» (Республіка Туреччина); - стажування у вітчизняних ЗВО. Наприклад, К.А. Корінець пройшла стажування на кафедрі тюркської філології Київського національного лінгвістичного університету (наказ № 124-о від 05.03.2019 року). Опитування різних груп учасників освітнього процесу засвідчують, що ЗВО сприяє професійному розвитку викладачів через низку запроваджених програм та співпрацю із зарубіжними організаціями.

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

У КНУ створено цілісну систему заохочення науково-педагогічних працівників (зокрема й нематеріального характеру) за досягнення в освітньо-науковій діяльності. До матеріальних форм заохочення належать преміювання (наказ № 71-32 від 31.01.2014 р. «Про затвердження Положення про стимулювання співробітників Київського національного університету імені Тараса Шевченка за результатами наукової діяльності» <http://science.univ.kiev.ua/upload/iblock/1fa/1fa5428f72d0575e50afc42378ff0b1c.doc>) та стипендії молодим ученим. Окрім того, варто назвати такі основні форми заохочення та стимулювання викладачів: сприяння науково-педагогічному кар'єрному зростанню (вступ до аспірантури, докторантури, проведення наукових пошуків та захист їхніх результатів, здобуття наукових ступенів та вчених звань); забезпечення участі в міжнародних і вітчизняних науково-практичних конференціях, конгресах, симпозиумах і науково-педагогічному стажуванні (відрадження по Україні та за кордон); допомога у виданні наукових монографій, статей, навчальних підручників і посібників, методичних рекомендацій та вказівок. Механізми нематеріального заохочення НПП передбачають також відзначення державними нагородами, грамотами та подяками центральних і місцевих органів виконавчої влади, адміністрації КНУ. Зокрема, ЗВО визначає і відзначає кращих викладачів року. Опитування фокус-групи викладачів підтверджують вказані факти.

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

Сильною стороною є підтримка та стимулювання розвитку викладацької майстерності НПП. Позитивною практикою вважаємо дієву систему підвищення кваліфікації на основі численних угод з іншими ЗВО, у тому числі закордонними.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

Слабкі сторони: викладання на ОП дисциплін, пов'язаних із гагаузькою мовою та літературою забезпечують лише кілька НПП (фактично, єдиний фахівець у галузі і носій мови – к.філол.н., доц. Ф.І. Арнаут). Рекомендуємо залучати випускників ОП до продовження навчання на наступних рівнях вищої освіти та «виховувати» філологів(методистів)-гагаузістів, а також запрошувати носіїв мови на викладання за ОП; залучення роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу обмежується усними домовленостями. Рекомендуємо окреслити напрямки взаємодії з роботодавцями, розробити план і реалізувати їх залучення до аудиторних занять (у т.ч. до атестації здобувачів).

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

Загалом, ОП відповідає визначеному критерію, а вищезазначені слабкі сторони не є суттєвими і не перешкоджають досягненню заявлених цілей та ПРН.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

Матеріально-технічна база ЗВО та кафедри здатна забезпечити якісну підготовку фахівців. Підтримка матеріально-технічних ресурсів кафедри тюркології здійснюється за рахунок співпраці з іноземними партнерами, мова яких вивчається. В самоаналізі ОП зазначено, що університет має достатні фінансові та матеріально-технічні ресурси, а також навчально-методичне забезпечення для реалізації ОП «Гагаузька мова та література», що гарантує досягнення її цілей та програмних результатів навчання і відповідає вимогам системи забезпечення якості освіти й освітнього процесу (<http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Polojennya%20QAS%202019.pdf>) та нормам «Положення про організацію освітнього процесу в КНУ» (<http://www.univ.kiev.ua/pdfs/official/Organization-of-the-educationalprocess.pdf>). Під час експертизи цю інформацію було підтверджено. Здобувачі вищої освіти, які навчаються за ОП, мають змогу користуватися Науковою бібліотекою імені М. Максимовича, (<http://www.library.univ.kiev.ua/ukr/title4.php3>), читальним залом Інституту філології і бібліотекою Турецького центру інформації та досліджень. Здобувачі вищої освіти мають змогу використовувати інформаційну мережу КНУ, її ресурси, коворкінги і креативні простори, мовні центри, лабораторії тощо.

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

Під час зустрічі доведено, що викладачі та здобувачі вищої освіти мають безоплатний доступ до інтернету, бібліотеки, аудиторій, лінгафонних кабінетів, актових зал тощо.

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

Під час виїзної експертизи було встановлено, що освітнє середовище не являє собою небезпеки для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти. В корпусах та аудиторіях створено всі належні умови для продуктивної та зручної роботи здобувачів. Окрім того, в університеті діє система психологічної підтримки, що сприяє взаємодії практичного психолога зі студентським парламентом. Безпечність життя та здоров'я здобувачів вищої освіти гарантується нормативними документами з охорони праці та безпеки життєдіяльності та забезпечується дотриманням чинних правил, вимог й інструкцій, що зазначається, зокрема у Статуті КНУ, «Правилах внутрішнього розпорядку КНУ», «Проекті Положення про студентське містечко та студентський гуртожиток КНУ, правилах внутрішнього розпорядку в студентських гуртожитках КНУ імені Тараса Шевченка». В університеті діє безоплатний медичний пункт. За станом здоров'я студентам надається право на академічну відпустку.

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

Університет забезпечує організаційну, інформаційну, консультативну підтримку, що здійснюється безпосередньо на заняттях викладачами, через студентський парламент та через інформаційні сторінки Інституту філології (<https://www.facebook.com/philolog.knu.ua>) та кафедри тюркології (<https://www.facebook.com/groups/1700043580239643/>) у Facebook та Instagram. Окрім того, згідно з самоаналізом ОП, інформаційно-консультаційна підтримка здійснюється викладачами і в позааудиторний час. НПП практикують розсилання оголошень, питань і рекомендацій електронною поштою та через соціальні мережі. За допомогою студентського самоврядування організовуються різноманітні спортивні та виховні заходи. При університеті проводить активну роботу сектор працевлаштування КНУ імені Тараса Шевченка (<http://jobs.knu.ua/>), який сприяє працевлаштуванню та проходженню практик і стажувань студентів в організаціях, де працюють роботодавці. Під час експертизи було встановлено, що здобувачі ОП наразі не мають можливості проходити практику в цих установах. Здобувачі активно використовують можливості академічної мобільності, яку проводить ЗВО. При університеті діє відділ (<http://mobility.univ.kiev.ua/?lang=uk>), який регулярно інформує студентів про можливості навчання та

стажування в закордонних закладах вищої освіти та в Україні, програми спільного та подвійного дипломування, міжнародні програми студентського обміну, грантові програми урядів різних країн, літні школи, курси. Зокрема, студентка четвертого курсу Паламаренко Марія даної ОП мала змогу навчатися в Туреччині. За високі показники в навчанні та громадському житті здобувачі мають змогу отримувати стипендії, нагороди, премії тощо (до прикладу, стипендії Президента України, Кабінету Міністрів України та ін.) Для підтримки психічного комфорту та здоров'я здобувачів в КНУ працює психологічна служба. Психологи тісно співпрацюють з представниками студентського самоврядування й кураторами всіх навчальних підрозділів університету. Також в Інституті філології діє медпункт, де можна отримати першу медичну допомогу. Інформацію про вищевказані структури здобувач отримує з Путівника студента. За словами працівників, скарг і нарікань від здобувачів за ОП «Гагаузька мова та література» щодо освітньої, організаційної, інформаційної, консультаційної та соціальної підтримки не надходило.

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

Університет створює достатні умови для реалізації права на освіту особам з особливими освітніми потребами. Зокрема, у приміщенні Інституту філології встановлено пандус та спеціальний туалет для осіб з особливими потребами. Окрім того, згідно з Статутом КНУ існує спеціальний навчально-реабілітаційний супровід для осіб, що мають вади здоров'я. Здобувачі мають вільний доступ до інфраструктури освітнього закладу, відповідно до медико-соціальних показань за наявності обмежень життєдіяльності, зумовлених станом здоров'я (<http://www.univ.kiev.ua/pdfs/statut/statut-22-02-17.pdf>). В П.12.3.8 «Положення про організацію освітнього процесу» (http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Poloz_org_osv_proc-2018.pdf) є інформація про забезпечення учасникам освітнього процесу (у т. ч. іноземним громадянам і здобувачам освіти з особливими потребами) безперешкодного доступу до навчально-методичного забезпечення, бібліотечних ресурсів, наукометричних баз даних тощо. За ОП здобувачі з особливими освітніми потребами не навчаються.

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

Процедура врегулювання зазначених конфліктних ситуацій прописана в Статуті (<http://univ.kiev.ua/pdfs/statut/statut-22-0217.pdf>) та Етичному кодексі університету (<http://www.univ.kiev.ua/pdfs/official/ethical-code/Ethical-code-of-the-universitycommunity.pdf>). Для боротьби з корупцією в університеті затверджена «Антикорупційна програма» (http://www.univ.kiev.ua/pdfs/official/preventing-corruption/antikoruptsiyna_prohrama.pdf). З метою підвищення оперативності реагування на можливі порушення антикорупційного законодавства, інформація про прояви корупції з боку посадових осіб, працівників та студентів Київського національного університету імені Тараса Шевченка може бути повідомлена електронним листом на адресу: anticor@univ.kiev.ua, письмово за адресою: 01601, м. Київ, вул. Володимирська, 60 або ж за номером телефону: (044) 239-31-60. Зазначена інформація розміщена на сайті університету (<http://www.univ.kiev.ua/official/preventing-corruption/#p2>). За словами здобувачів ОП, з інформацією вони ознайомлені. Упродовж періоду навчання здобувачів вищої освіти за ОП «Гагаузька мова та література» випадків сексуальних домагань, дискримінації, корупції не було виявлено.

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

Сильними сторонами вважаємо потужну матеріально-технічну базу, тісну співпрацю з іноземними програмами для покращення умов навчання, академічну мобільність, обладнання корпусу пандусами, гарно налагоджену роботу відділу виховної та психолого-педагогічної роботи, органів студентського самоврядування і профспілки, можливість отримати безкоштовну медичну допомогу.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

Недоліків виявлено не було. Рекомендуємо продовжувати поширювати практику вирішення конфліктних ситуацій, забезпечувати організаційну, консультативну, соціальну, психологічну підтримку здобувачів вищої освіти.

Рівень відповідності Критерію 7.

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

Критерій 7 дотримано на досить високому рівні. Під час ознайомлення з нормативними документами ЗВО та безпосередньо під час експертизи було встановлено, що учасники освітнього процесу мають всі необхідні умови для комфортної роботи та фізичного і психологічного здоров'я (безоплатний доступ до інфраструктури, що необхідна для навчання і викладання, мають велику кількість можливостей для навчання за кордоном та отримання різноманітних соціальних допомог тощо). В ЗВО налагоджена система консультаційної, організаційної, соціальної, освітньої та інформативної підтримки, яка поширена і на здобувачів за ОП.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

У КНУ імені Тараса Шевченка існує низка документів та дієвих процедур, якими регулюються процедури розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм: «Положення про організацію освітнього процесу у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка, введене в дію наказом ректора від 31 серпня 2018 р. за № 716-32» (http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Poloz_org_osv_proc-2018.pdf); наказ ректора від 05.03.2018 р. за № 158-32 «Про затвердження тимчасового порядку розроблення, розгляду і затвердження освітніх (освітньо-професійних, освітньо-наукових) програм» (http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Poryadok_OP.pdf); наказ ректора від 11.08.2017 р. за № 729-32 «Про запровадження в освітній та інформаційний процес форм опису освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми, структурних вимог до інформаційного пакету, форми робочої навчальної програми дисципліни і форми представлення інформації про кваліфікацію науково-педагогічного працівника» (http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Nakaz_Form_Doc-729-32_11-08-2017.pdf (з додатками)); наказ ректора «Про затвердження Тимчасового порядку розгляду пропозицій щодо внесення змін до описів ступеневих освітніх програм» від 08.07.2019 р. за № 601-32 (<http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Tymchasovy%20poryadok%0vnesennya%20zmin%20do%20OOP.pdf>); «Положення про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка, затверджене наказом ректора від 08 липня 2019 р. за № 603-32» (<http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Polojennya%20QAS%202019.pdf>); лист заступникам деканів факультетів/заступникам директорів інститутів з навчальної роботи, головам науково-методичних (навчально-методичних) комісій факультетів/інститутів від 19.02.2018 р. за № 056/116 «Щодо підготовки описів освітніх програм до затвердження» (http://nmc.univ.kiev.ua/docs/lyst_osvitni%20programy.PDF); наказ ректора «Про затвердження Тимчасового порядку розгляду пропозицій щодо внесення змін до описів ступеневих освітніх програм» від 08.07.2019 р. за № 601-32 (<http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Tymchasovy%20poryadok%20vnesennya%20zmin%20do%20OOP.pdf>); «Положення про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка (макет), затверджене наказом ректора від 08 липня 2019 р. за № 603-32» (<http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Polojennya%20QAS%202019.pdf>). ОП «Гагаузька мова та література» після 2016 року не мала продовження, відповідно, її перегляд та оновлення не відбувалися. Усі рекомендації та зауваження, які були висловлені під час реалізації цієї ОП, знайшли своє відображення в іншій ОП 2018 року («Тюркські мови та літератури (азербайджанська, гагаузька, турецька) та англійська мова»), яка, на думку стейкхолдерів, краще відповідає запитам ринку. Під час зустрічей із допоміжним адміністративним персоналом та представниками структурних підрозділів експертна група дійшла висновку, що у ЗВО панує філософія надання якісної освіти.

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Встановлено, що органи студентського самоврядування проводять анонімні опитування здобувачів вищої освіти щодо забезпечення якості вищої освіти. Кафедрою тюркології також регулярно проводили опитування й анкетування з метою покращення якості освітнього процесу. Однак ця ОП не зазнала перегляду, оскільки була розроблена інша ОП (2018 року). Стейкхолдери зазначають, їх позиція була врахована під час розробки ОП 2018 року («Тюркські мови та літератури (азербайджанська, гагаузька, турецька) та англійська мова»).

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

Роботодавці не були залучені до перегляду ОП, оскільки вона не мала продовження.

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

Незважаючи на те, що ця акредитація є первинною, на кафедрі тюркології наявна практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників. Під час зустрічей із фокус-групами було встановлено, що випускники програми залишилися працювати на кафедрі, працюють в університетах-партнерах (зокрема і в Туреччині), а роботодавці готові приймати на роботу здобувачів, які зараз завершують навчання за ОП.

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

Звіти з моніторингу освітнього процесу на кафедрі тюркології, анонімне анкетування студентів щодо якості ОП та освітньої діяльності з її реалізації, усні консультації із роботодавцями щодо організації, змісту та якості окремих компонентів ОП та ПРН виявили певні недоліки освітньої діяльності з реалізації ОП. Анкетування показало, що є потреба збільшити аудиторні години ключових дисциплін, практичних курсів, розширити можливості спектра дисциплін за вибором студента, глибше вивчати мову, розширювати використання інноваційних технологій в освітньому процесі. У процесі самоаналізу виявлено відсутність навчальних посібників із запроваджених дисциплін («Лінгвокраїнознавство», «Історія гагаузької літератури», «Тюркський фольклор на уроках гагаузької літератури»), прогалину в царині публікаційної активності НПП у фахових міжнародних наукових виданнях. Система забезпечення якості ЗВО реагує на ці недоліки при конкурсі на заміщення вакантних посад, а також створенням іншої ОП 2018 року («Тюркські мови та літератури (азербайджанська, гагаузька, турецька) та англійська мова»).

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Акредитація даної освітньої програми є первинною, тому результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти відсутні.

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

Відомості, надані у звіті про самооцінювання, аналіз нормативно-правової бази ЗВО, а також результати зустрічей з академічною спільнотою, дають підстави стверджувати, що практика підтримки філософії надання якісної вищої освіти є досить поширеною.

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

У ЗВО є низка документів та дієвих процедур, якими регулюються процедури розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм. Активно підтримується тісний зв'язок випускників з факультетом, кафедрою, викладачами і здобувачами. Система забезпечення якості ЗВО реагує на недоліки в освітній програмі та сприяє їх усуненню. Практика підтримки філософії надання якісної вищої освіти є поширеною. ЗВО підтримує розробку спорідненої ОП («Тюркські мови та літератури (азербайджанська, гагаузька, турецька) та англійська мова»), яка врахувала усі зауваження стейкхолдерів.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

Здобувачі, які навчають за ОП, не є членами органів студентського самоврядування. Рекомендовано залучити здобувачів до активного представництва в органах студентського самоврядування. Програма не має продовження, тому рекомендації про необхідність систематичного залучення усіх стейкхолдерів до оновлення та перегляду змісту освітньої програми висловлюємо для наступної ОП.

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

Зважаючи на описані сильні сторони та рекомендації, експертна група дійшла висновку, що освітня програма відповідає Критерію 8 за рівнем "В", оскільки її недоліки не є суттєвими і не перешкоджають досягненню заявлених цілей та ПРН.

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу врегульовані у відповідних нормативних документах ЗВО, які розміщено на сайті університету, а також на сторінках Інституту філології, кафедри тюркології й відповідних загальноуніверситетських відділів. Сайт університету місцями є не досить легким та зрозумілим у користуванні. Інформація на ньому систематично та оперативно оновлюється. Під час зустрічей експертної групи з різними групами стейкхолдерів освітнього процесу було з'ясовано, що відповідні правила та процедури є зрозумілими та чіткими, позитивно сприймаються та послідовно виконуються всіма членами академічної спільноти.

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін.

Під час експертизи було встановлено, що проект ОП не оприлюднювався. Оскільки оприлюднюється затверджена освітня програма (<https://philology.knu.ua/vstup-do-if/bakalavrat/osv-proh-nabir-zdiysn-ne-kozhnoho-roku/?fbclid=IwAR2EHgNmsodDTxUjVS2oz5InK5DnY-Ti7uU1GfX6TDsUAkOtoolLorMViA4>), пропозицій та зауважень стейкхолдери не мають можливості внести. За словами стейкхолдерів, вони висловлювали свої зауваження неформально (в усній формі).

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

На сайті представлена необхідна інформація. Сайт видається дещо складним в користуванні, тому пошук певної інформації може викликати труднощі.

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

1. Права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу врегульовані у відповідних нормативних документах ЗВО, доступ до них можна отримати. 2. Заклад вищої освіти забезпечує розміщення на офіційному сайті університету докладну та достовірну інформацію про освітню програму.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

1. Відсутність можливості побачити проект майбутньої ОП та внести пропозиції і зауваження. 2. Рекомендуємо у майбутньому проект оновленої освітньої програми та змін до неї оприлюднювати для громадського обговорення, не пізніше як за 1 місяць до їх розгляду, таблицю пропозицій – протягом 1 тижня після закінчення громадського обговорення.

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

Зважаючи на описані сильні сторони та позитивні практики та відсутність недоліків, експертна група дійшла висновку, що освітня програма відповідає Критерію 9 за рівнем «В».

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

не застосовується

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напряміві досліджень наукових керівників.

не застосовується

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

не застосовується

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проектах тощо.

не застосовується

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проектах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

не застосовується

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

не застосовується

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

не застосовується

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

не застосовується

Рівень відповідності Критерію 10.

не застосовується

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

не застосовується

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

ОП «Гагаузька мова та література» не має продовження. Вона лягла в основу новоствореної ОП «Тюркські мови та літератури (азербайджанська, гагаузька, турецька) та англійська мова».

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	B
Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми	E
Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	B
Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою	B
Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	B
Критерій 6. Людські ресурси	B
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	B
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	B
Критерій 9. Прозорість та публічність	B
Критерій 10. Навчання через дослідження	не застосовується

Додатки до звіту:

Документ	Назва файла	Хеш файла
Додаток	<i>ПАСПОРТ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ (1).pdf</i>	Cw6pсyз3nXnXfAB6hDzopvKtV3YDzVkGmUIQFzvq VZA=
Додаток	<i>ЗВЕДЕНА ТАБЛИЦЯ ПО ВИКЛАДАЧАХ ОП ГАГАУЗЬКА МОВА І ЛІТЕРАТУРА (2).pdf</i>	AYHgI1oRXa+B+PKOoKMz5Qc7NfTNj24N7oWR6q +vIsc=

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і добросчесно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Павленко Олена

Члени експертної групи

Сайковська Олена Юріївна

Марчук Надія Юріївна